

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

« 05 »

Сергій ОКОВИТИЙ

2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з наукової роботи

Олег МАРЕНКОВ

« 03 »

04

2024 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПРАНТУРИ
для здобуття ступеня доктора філософії
на основі освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)
за спеціальністю 053 Психологія
освітньо-наукова програма Психологія

Розглянуто на засіданні вченої ради
факультету психології та спеціальної освіти
від «20» лютого 2024 р.; протокол № 7

Голова вченої ради (Зоя БОНДАРЕНКО)

Дніпро-2024

Програма вступного іспиту для конкурсного відбору вступників до аспірантури для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії (PhD) за спеціальністю **053 Психологія** (на основі освітнього ступеня магістра). Д: ДНУ, 2024. 13 с.

Програма розрахована на перевірку теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для реалізації професійної та дослідницько-інноваційної діяльності в різних напрямках психології, а також проведення власного оригінального наукового дослідження.

Розробники:

1. **Кононенко А. О.** – д-р психол. наук, проф., професор кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;
2. **Батраченко І.Г.** – д-р психол. наук, проф., професор кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;
3. **Гальцева Т.О.** – д-р. психол. наук, проф., завідувачка кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;
4. **Диса О. В.** – канд. психол. наук, доц., завідувачка кафедри педагогічної та вікової психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

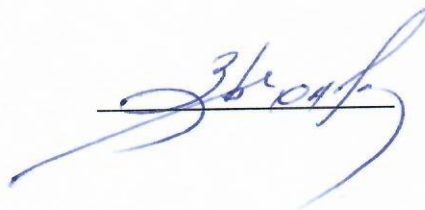
Гарант освітньо-наукової програми «Психологія»

Іван БАТРАЧЕНКО

Розглянуто та затверджено на засіданні вченої ради факультету психології та спеціальної освіти (протокол № 7 від 20.02.2024 р.).

Голова вченої ради факультету
психології та спеціальної освіти

Зоя БОНДАРЕНКО

1. ЗМІСТ РОЗДІЛІВ ТА ТЕМ ДИСЦИПЛІН

1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

Тема 1. Науковий період історії психології і система психологічних учень

Початок наукової психології. Психологічна лабораторія В.Вундта. Система психології В.Вундта. Вюрцбургська школа (О. Кюльпе). Гуманітарні науки у ХХ сторіччі. Психологія форми (гештальтпсихологія). Біхевіоризм. Феноменологія, екзистенціалізм, герменевтика. Філософія і психологія мови. Персоналізм. Психоаналіз, неофрейдизм і структуралізм. Сучасна психологія: школи, напрямки, тенденції розвитку.

Тема 2. Вітчизняна психологія, її школи і напрямки

Вітчизняна психологія в радянський період. Персоналії та теорії. Харківська психологічна школа та її персоналії. С.Л. Рубінштейн і «основи вітчизняної психології». Л. С. Виготський: культурно-історична теорія психіки. Б.Г. Ананьєв: людина як предмет пізнання, О. М. Леонтьєв і теорія діяльності. К.О. Абульханова-Славська: учіння про діалектику людського життя. Теорія установки К.Д. Узнадзе і грузинська школа психології. Г.С.Костюк: теорія розвитку і саморозвитку особистості. Київська вчинкова школа В. А. Роменця. Школа генетичної психології С. Д. Максименка.

Тема 3. Методологія сучасної психології

Основні категорії, принципи та методологічні проблеми сучасної психології: сутність, історичний портрет, динаміка. Рівні методології сучасної психології Історичний перелік основних методологічних проблем сучасної психології: ситуація виникнення, умови сутнісної динаміки. Перспективи розв'язання методологічних проблем засобами сучасної психологічної науки. Поняття і феномен методологічної кризи.

Тема 4. Методи психології

Науковий метод: сутність, структура, застосування. Принципи побудови психологічного дослідження. Система методів психологічної науки і практики. Теоретичні методи психологічного дослідження. Емпіричні методи дослідження. Експеримент. Спостереження. Аналіз продуктів діяльності. Опитувальні методи. Методи практичної психологічної допомоги. Можливості застосування математичних методів у психологічних дослідженнях. Взаємозв'язок методології, методу та методики дослідження.

Тема 5. Галузі психологічної науки

Історіогенез становлення та розвитку системи галузей психологічної науки. Сучасна система галузей психології. Проблема співвідношення фундаментальних та прикладних галузей в структурі сучасного психологічного знання. Проблема взаємозв'язку теоретичної та практичної психології.

2. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Тема 1. Поняття про психіку

Предмет психології як науки Проблема природи психіки. Детермінація психічного. Вчення про рефлекс. Внутрішнє та зовнішнє як психологічна проблема. Суб'єктивний та об'єктивний аспекти психічного. Динаміка уявлень про предмет психології.

Тема 2. Психічні явища: класифікація та систематизація

Засади класифікації психічних явищ. Психічні процеси. Психічні стани. Психічні властивості. Взаємозв'язок психічних процесів, станів та властивостей. Пізнавальна сфера психіки. Емоційно-вольова сфера психіки. Проблема взаємозв'язку пізнавальної та емоційної сфери психіки.

Тема 3. Психологія особистості

Теорії особистості. Вітчизняні теорії особистості. Структура особистості. Зарубіжні теорії особистості. Розвиток теорії особистості в Європі та США у ХХ ст. «Клінічні» та «статистичні» теорії особистості. Психоаналітична теорія особистості З.Фрейда. Індивідуальна психологія А. Адлера. Аналітична психологія К.-Г. Юнга. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма. Теорія особистості за К. Хорні. Гуманістична психологія особистості А. Маслоу. Феноменологічна теорія особистості К. Роджерса. Теорія особистості В. Франкла. Теорії життєвого шляху особистості. Генеза буття особистості за С. Д. Максименком.

Тема 4. Психічні процеси

Пізнавальні психічні процеси: система, функції, властивості. Відчуття. Види відчуттів. Фізіологічні механізми відчуттів. Сприймання. Закономірності побудови перцептивного образу. Властивості сприймання. Теорії сприймання. Увага. Види уваги. Властивості уваги. Теорії уваги. Пам'ять. Види пам'яті. Процеси пам'яті. Теорії пам'яті. Явище ремінісценції. Мислення. Види мислення. Психологічні закономірності мислення. Теорії мислення. Мовлення. Види мовлення. Функції мовлення. Взаємозв'язок мовлення та мислення. Уява. Види уяви. Теорії уяви. Емоційні та вольові психічні процеси: система, функції. Фізіологічні основи емоцій. Види емоцій. Почуття. Теорії емоцій. Воля. Підходи до дослідження волі. Вольова дія. Вольові властивості та їх розвиток.

Тема 5. Вищі психічні функції та властивості

Свідомість як вища форма розвитку психіки. Психологічні закономірності пізнавальної діяльності. Загально психологічні теорії інтелекту і його види. Інтелект. Психометричні моделі інтелекту. Біологічні та соціальні фактори розвитку інтелекту. Креативність. Психологічні закономірності творчості. Самосвідомість та її розвиток. Зміст та структура Я-концепції. Значення рефлексії в пізнанні та самопізнанні.

Тема 6. Психологія індивідуально-психологічних відмінностей

Психодинамічні індивідуальні відмінності. Темперамент. Теорії темпераменту. Вчення про властивості нервової системи та темперамент за І. П. Павловим. Конституційні теорії темпераменту Е. Кречмера та У. Шелдона. Концепція властивостей нервової системи та темпераменту Б. М. Теплова та В. Д. Небиліцина. Дослідження темпераменту В. С. Мерліним, В. М. Русаловим, Я. Стреляу. Здібності. Види здібностей. Проблема спадковості інтелекту. Характер. Дослідження особистості з позицій теорії рис: (Г. Олпорт, Р. Кеттелл). Дослідження особистості з позицій теорії типів (Г. Айзенк).

Тема 7. Психологія діяльності

Активність, теорія активності. Теорії діяльності. Структура діяльності. Процес, мета і продукт діяльності. Вчення про мотивацію. Потреба. Мотив. Боротьба мотивів. Теорія провідних типів діяльності. Діяльність та розвиток особистості.

3. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 1. Теоретичні основи соціальної психології

Предмет соціальної психології. Співвідношення соціального та психічного. Співвідношення загальної психології, соціальної психології та соціології. Виникнення та становлення соціальної психології. Головні теоретичні напрями зарубіжної соціальної психології. Психоаналіз та неопсихоаналіз у соціальній психології. Біхевіоральний напрям соціальної психології. Когнітивізм у соціальній психології. Соціально-психологічні дослідження представників гуманістичної психології. Інтераціоналізм як напрям соціальної психології. Конструктивізм у соціальній психології. Постмодернізм і його вплив на соціальну психологію.

Тема 2. Психологія спілкування

Спілкування як соціально-психологічне явище. Структура спілкування. Функції спілкування. Види спілкування. Спілкування як обмін інформацією. Засоби комунікації. Вербальна та невербальна комунікація. Бар'єри спілкування. Спілкування як взаємодія. Психологічні закономірності агресивної поведінки. Психологічні закономірності

альтруїстичної поведінки. Спілкування як соціальна перцепція. Механізми взаєморозуміння. Соціальне пізнання: як люди осмислюють соціальний світ. Перцептивні схеми та їх вплив на соціальну перцепцію. Ефект первинності (новизни, першого враження). Роль установок та стереотипів у соціальній перцепції. Ефект ореолу і інші ефекти соціальної перцепції (сприйняття людини людиною). Каузальна атрибуція як соціально-психологічний феномен. Міжособистісна атракція та її чинники. Психологічні способи впливу в процесі спілкування.

Тема 3. Психологія груп

Поняття про соціальну групу. Класифікації груп. Психологічні особливості великих груп. Психологічні закономірності масової поведінки. Психологічні закономірності функціонування та розвитку малих груп. Процеси та механізми групової динаміки. Розвиток малої соціальної групи. Моделі групо- та колективоутворення. Групові норми та нормоутворення. Феномен групового тиску. Конформізм та конформність. Проблема згуртованості групи. Конфлікт як явище групової динаміки. Феномени лідерства і керівництва. Теорії походження лідерства та керівництва. Стили лідерства та керівництва. Особливості прийняття рішення групою.

Тема 4. Соціальна психологія особистості

Соціально-психологічні аспекти дослідження особистості. Проблема соціалізації у соціальній психології. Інститути соціалізації. Етапи соціалізації. Механізми соціалізації. Особистість у структурі групових відносин. Статус та роль особистості в групі. Структура та функції соціальних установок. Взаємозв'язок соціальної установки та поведінки. Соціальний контроль. Експектації. Соціальні норми. Види санкцій. Форми соціального контролю (закон, табу, звичаї, традиції, мораль, моральність, культурні норми, етикет). Гендерна соціалізація. Основні способи розуміння себе: інтроспекція, теорія самосвідомості, каузальні теорії, спостереження за своєю поведінкою, Я-схеми, соціальна взаємодія, теорія соціального порівняння, самопрезентації.

4. ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ

Тема 1. Предмет, методологія та основні напрями дослідження психології розвитку

Методологія та методи дослідження вікової психології. Поняття віку. Становлення поняття про психічний розвиток. Чинники психічного розвитку. Проблема соціального та біологічного в психічному розвитку індивіда. Теорії психічного розвитку. Механізми психічного розвитку. Кризи вікового розвитку, їх зміст; підходи Л. С. Виготського та Е. Еріксона.

Тема 2. Психологічна характеристика періодів розвитку

Періодизації розвитку особистості. Психологія немовляти. Психологічна характеристика раннього дитинства. Психологія дошкільного віку. Психологічні особливості підліткового віку. Психологічна характеристика юнацького віку. Розвиток психіки людини у періоди дорослості. Загальний аналіз криз вікового розвитку. Психічний розвиток у період ранньої дорослості. Психологія середньої дорослості. Психологічні особливості пізньої дорослості. Геронтопсихологія.

Тема 3. Психічний розвиток і освіта

Теорії співвідношення психічного розвитку й освіти. Умови психічного розвитку, поняття соціальної ситуації розвитку, новоутворення розвитку, зони актуального і найближчого розвитку, Роль провідної діяльності та сенситивного періоду в психічному розвитку дитини. Теорії співвідношення освіти (навчання) і розвитку у психології. Основні лінії психічного розвитку людини у процесі освіти.

5. ПРАКТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ГАЛУЗІ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Психологічна діагностика

Виникнення та розвиток психодіагностики. Розвиток психодіагностики на теренах Радянського Союзу. Розвиток психодіагностики в Європі та США. Психодіагностичний метод і діагностичні підходи. Об'єктивний підхід у психодіагностиці. Тестування здібностей та особистості. Суб'єктивний підхід у психодіагностиці, його діагностичні можливості та обмеження. Проективний підхід до діагностики особистості. Поняття проєкції. Діагностичне значення та обмеження проєктивних методик. Класифікація психодіагностичних методик. Вимоги до психодіагностичних методик. Надійність, її види та способи встановлення. Валідність, її види та способи встановлення. Стандартизація психодіагностичної методики. Статистичні норми. Вимоги до розробки та адаптації психодіагностичних методик. Організація психодіагностичного обстеження. Характеристика основних етапів психодіагностичного обстеження. Психологічний діагноз та прогноз. Специфічні особливості комп'ютерної психодіагностики. Етичні та фахові норми психодіагностики.

Тема 2. Клінічна психологія

Передумови виникнення та історія клінічної психології як наукової дисципліни. Критерії здоров'я та хвороби, норми та патології. Порушення психічної діяльності при психічних захворюваннях. Вплив хронічної соматичної хвороби на психіку. Психологічні та поведінкові реакції хворих на захворювання. Внутрішня картина хвороби. Механізми психологічного захисту при хворобі. Психологія лікувального процесу. Психологічна дія ліків. Плацебо-ефект. Психологічні особливості роботи з різними групами хворих. Роль

особистості в етіології та патогенезі захворювання. Механізми розвитку психосоматичних хвороб.

Тема 3. Психологічне консультування та психотерапія

Психологічне консультування та немедична психотерапія як форми психологічної допомоги. Відмінності між психологічним консультуванням, немедичною та медичною терапією. Цілі та методи психологічного консультування. Принципи організації консультативної взаємодії. Моделі консультативної допомоги. Етапи консультативної взаємодії та їх завдання. Техніки консультування. Характеристика найбільш типових консультативних звернень. Історія виникнення та розвитку психотерапії як соціального інституту. Цілі та методи психологічної терапії. Напрями та школи психологічної терапії. Специфіка індивідуальної та групової психотерапії. Сімейна психотерапія. Організаційні засади роботи психотерапевта. Проблема ефективності психологічної терапії. Етичні та професійні вимоги до підготовки та діяльності психотерапевта. Феномен професійного вигорання психотерапевта.

Тема 4. Психологічна допомога у надзвичайних ситуаціях

Техніка психологічної безпеки у галузі психологічної роботи з наслідками надзвичайних ситуацій. Правила професійної гігієни фахівців, які працюють в сфері надання екстреної психологічної допомоги. Правила надання першої психологічної допомоги у надзвичайних ситуаціях. Етичні правила надання першої психологічної допомоги. Принципи першої психологічної допомоги. Загальні правила спілкування психолога з постраждалим. Перша допомога за умов різних психологічних станів постраждалого. Психологічна робота з посттравматичними реакціями. Поняття, зміст та процедури травма-фокусованої терапії.

Тема 5. Етнопсихологія як галузь психологічної науки

Предмет і об'єкт дослідження етнопсихології. Історія розвитку етнопсихологічної науки. Основні методи етнопсихології. Предметна сфера і понятійний апарат етнопсихології. Вивчення психологічних особливостей індивідів та груп (спільнот), що обумовлені їх етнокультурною приналежністю та ідентичністю. Психологічна характеристика міжетнічного спілкування. Сутність, структура та механізми міжетнічних відносин. Типи міжетнічних взаємодій та відносин. Психологія етнічних спільнот. Поняття національного характеру.

Тема 6. Гендерна психологія

Статус гендерної психології, її методологічні основи, напрямки і задачі розвитку. Наукові підходи до структури гендерної психології. Біологічні механізми статевої диференціації. Життєстійкість, аномалії розвитку і захворюваність чоловіків та жінок. Гендерна демографія. Поняття гендерної соціалізації особистості. Механізми і способи гендерної соціалізації. Інститути гендерної соціалізації особистості. Поняття гендерної

ідентифікації та гендерної ідентичності особистості. Стадії гендерної ідентифікації. Теорії гендерної ідентифікації. Типи гендерної ідентичності особистості. Чинники формування гендерної ідентичності особистості. Гендерні стереотипи, їх функції, види, групи, компоненти, характеристики, властивості. Специфіка гендерних конфліктів. Внутрішні гендерні конфлікти та патерни поведінки.

Тема 7. Психологія організацій

Предмет організаційної психології. Організація як психологічний феномен. Особливості функціонування організацій. Особливості розвитку організацій. Проблеми дослідження організаційного клімату. Особливості соціально-психологічного клімату в організації. Особливості взаємодії керівника і підлеглого. Виробничі конфлікти.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЗАПРОПОНОВАНИХ ДЛЯ ІСПИТУ

1. Загальне уявлення про психіку як одну з форм відображення об'єктивної реальності
2. Психологія як наука та галузь практичної діяльності: її предмет, задачі та структура
3. Основні принципи психології як науки. Системний підхід до вивчення психічних явищ
4. Етапи становлення та розвитку науки про психічне
5. Класи і форми психічних явищ, які можуть бути предметами психологічних досліджень
6. Основні принципи психології
7. Теорія культурно-історичного розвитку вищих психічних функцій
8. Мова як вища психічна функція
9. Пам'ять як когнітивний процес. Моделі пам'яті
10. Онтогенетичний розвиток людської психіки
11. Основні стадії філогенетичного розвитку психіки
12. Найбільш розповсюджені методи статистичної обробки даних емпіричних досліджень
13. Застосування експериментального та квазіекспериментального методів в психології
14. Метод семантичного диференціалу у дослідженнях особистості
15. Спостереження як метод психологічного дослідження
16. Афективні психічні розлади (маніакально – депресивний психоз)
17. Психогенні психічні розлади (реактивні психози)
18. Початкові прояви психоемоційних розладів у дітей та підлітків
19. Особистість як загальнопсихологічна категорія
20. Поняття потреби. Проблема формування потреб. Ієрархія потреб
21. Імпліцитний підхід до дослідження структури особистості
22. Стан розвитку теорії диспозиційних рис особистості
23. Індивідуально-типологічні особливості людини
24. Дослідження саморегуляції особистості (контекстуалізовані моделі особистості)
25. Дослідження особистісної динаміки
26. Структура особистості та рушійні сили її розвитку
27. Біологічне і соціальне в розвитку особистості

28. Характер як предмет психологічного вивчення. Поняття «сил характеру»
29. Проблема здібностей в психології
30. Основні теоретичні підходи до дослідження взаємостосунків в сімейній психотерапії
31. Методи вивчення сімейної системи
32. Психологічні чинники порушення основних сфер життєдіяльності сім'ї
33. Сексуальна гармонія, її умови і компоненти
34. Психологічні чинники сімейної гармонії та дисгармонії
35. Аспекти та методи досліджень психології організацій
36. Психологія міжетнічних взаємин
37. Психологія етнічних спільнот. Поняття національного характеру
38. Інтегративний підхід до дослідження особистісної ідентичності
39. Техніка психологічної безпеки у галузі психологічної роботи з наслідками надзвичайної ситуації
40. Правила надання першої психологічної допомоги у надзвичайних ситуаціях
41. Психологічна робота з посттравматичними реакціями
42. Аспекти досліджень творчості та методи визначення творчого потенціалу
43. Позитивний інтелект як новітній вимір сприятливих та несприятливих установок у життєдіяльності особистості
44. Статус гендерної психології, її методологічні основи, напрямки розвитку
45. Біологічні механізми статевої диференціації. Життєстійкість, аномалії розвитку і захворюваність чоловіків та жінок. Гендерна демографія.

Критерії оцінки відповідей

Кожна відповідь на питання оцінюється за 100 - бальною шкалою:

60-63 бали виставляється вступнику в аспірантуру, який володіє програмним матеріалом на рівні фрагментарного, практичні навички з застосування теоретичних знань з психології слабо сформовані, частина відповідей на поставлені запитання відсутня.

64-74 бали виставляється вступнику в аспірантуру, який демонструє знання в обмеженому обсязі, не знає значної частини програмного матеріалу, допускає істотні помилки з визначенням теоретичних положень, не спроможний виконати і дати оцінку головним психологічним закономірностям.

75-81 бали виставляється вступнику в аспірантуру, який знає лише основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає недоліки у використанні психологічної термінології. Нездатний до аналізу та узагальнення, користується в відповідях лише матеріалами підручників.

82-89 бали виставляється вступнику в аспірантуру, який твердо знає програмний матеріал, грамотно і конкретно викладає його, який не допускає істотних недоліків у відповіді на запитання, вміло аналізує психологічні явища, робить власні висновки. В відповідях користується лише основною літературою, підручниками, посібниками.

90-100 балів виставляється вступнику в аспірантуру, який глибоко та міцно засвоїв програмний матеріал, вичерпано, послідовно, грамотно й логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому студент не зазнає труднощів з відповіддю на завдання з сучасних проблем в психології. Демонструє обізнаність з монографічною літературою, різними інформаційними джерелами в різних галузях психології.

При остаточній оцінці результатів виконання завдання враховується здатність фахівця:

- застосувати правила, закони, методи, принципи психології у конкретних ситуаціях;
- аналізувати і оцінювати факти, події у різних галузях психології;
- викладати матеріали логічно, послідовно.

3. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аршава І.Ф., Корнієнко В.В. Вступ до клінічної психології. Д.: Вид-во «Свідлер», 2019. 147 с.
2. Аршава І.Ф., Корнієнко В.В. Основи нервових та психічних хвороб. Д.: Вид-во «Свідлер», 2018. 359 с.
3. Анєнкова І.П., Байдан М.А., Русова В.М. Психологічне консультування. Навч. посіб. К., 2018. 228 с.
4. Афанасьєва Н.Є. Психологічне консультування представників екстремальних професій: теорія, методологія, практика: монографія. Харків: НУЦЗУ, 2017. 315 с.
5. Бандурка А. М., Друзь В. А. Етнопсихологія. Харків, 2000. 240 с.
6. Бондарчук О. І., Туриніна О.Л. Загальна психологія: навч.-метод. посібник. К.: Логос, 2004. 144 с.
7. Боришевський М. Й. Психологічні механізми розвитку особистості. Педагогіка і психологія. 1996. № 3. С. 26–33.
8. Варій М. Й. Загальна психологія: [підруч. для студ. психол. і пед. спец. вузів] Львів: Держ. ун-т внутр. справ, К.: Центр учбов. літ. 2007. 968 с.
9. Вахоцька І.О. Психологічна допомога: теорія і практика: Навчально- методичний посібник. Умань: Візаві. 2020.218с.
10. Видра О. Г. Вікова та педагогічна психологія. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011, 112 с.
11. Власова О. І. Педагогічна психологія. К.: Вид-во «Київський університет», 2015. 400 с.
12. Данилюк І. В. Етнічна психологія як галузь наукового знання : історико-теоретичний вимір: [монографія] . К.: «САММІТ-КНИГА», 2010. 432 с.
13. Герман Дж. Травма та шлях до видужання. Львів: Видавництво Старого Лева, 2015. 416 с.
14. Гринько Н. В. Клінічна психологія: навч. посіб. М-во охорони здоров'я України, ВДНЗ України "Буковин. держ. мед. ун-т". Чернівці: Черемош, 2018. 167 с.
15. Дзюба Т. М., Коваленко О.Г. Психологія дорослості з основами геронтопсихології; за ред. В. Ф. Моргуна. К: Слово, 2013. 264 с.
16. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. К.: Педагогічна думка. 2016. 219 с
17. Іваненко Б.Б. Психологія саморегуляції. Київ: ФОП Ямчинський, 2020. 163 с.
18. Карамушка Л. М. Психологія управління: навч. посібник К.: Міленіум, 2003. 344 с.
19. Кокур О. М. Психофізіологія : навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 184 с.

20. Копець Л. В. Психологія особистості: навч. посіб. К.: Вид. дім «Кієво-Могилянська академія», 2007. 460 с.
21. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл] [Вид. 2., перероб. і доп.] К., 2006. 327 с.
22. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: «Ніка-Центр» 2009. 399 с.
23. Кушнір Ю. В., Оверчук В.А., Шпортун О.М. Вікова та спеціальна психологія: навчальний посібник. Вінниця: Центр оперативного друку «Документ Принт», 2020. 384 с.
24. Максименко С. Д., Чуприков А. П., Прокопович Є. М. та ін. Патопсихологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К: Видавництво ТОВ «КММ», 2010. 210 с.
25. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. К: Ліра, 2020. 564 с.
26. М'ясоїд П. А. Курс загальної психології: у 2-х т. К.: Алерта, 2013. 758 с.
27. Носенко Е. Л., Аршава І. Ф. Сучасні напрями зарубіжної психології: психологія особистості Дніпропетровськ: ДНУ. 2010.
28. Носенко Е.Л., Аршава І.Ф. Роль різних форм прояву інтелекту у зумовленні якості життя особистості. Д.: Вид-во «Свідлер», 2019. 72 с.
29. Пірен М. І. Конфліктологія: підр. К.: МАУП, 2007. 360 с.
30. Петровська І.Р., Островська К.О. Математично-статистичні методи обробки емпіричних даних психолого-педагогічних досліджень: навчальний посібник. Львів: Друкарня «Справи Кольпінга в Україні», 2021. 140 с.
31. Психологія життєвої кризи / відп. ред. Т.М. Титаренко. К.: Агропромвидав. України, 1998. 348 с.
32. Психологія особистості: Словник-довідник / ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. – К.: Рута, 2001. 320 с.
33. Рибалка В. В. Методологічні питання наукової психології (досвід особистісно центрованої систематизації категоріально-поняттєвого апарату) : навч.-метод. посібник. К.: Ніка-центр, 2003. 204 с.
34. Розуміння та інтерпретація життєвого досвіду як чинник розвитку особистості : монографія; ред. Н. В. Чепелевої. Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. К. : [б. в.], 2013. 275 с.
35. Савчин М. В. Педагогічна психологія: Навч. посіб. К.: Академвидав, 2007. 424 с.
36. Семиченко В.А. Психологія особистості. К.: Видавець Ешке О.М., 2001. 427 с.
Скрипченко О. В. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. К: Каравела, 2017. 400 с.
37. Седих К.В. Психологія сім'ї. 3-тє видання, стереотипне. К., 2021. 430 с.
38. Смільсон М. Л. Психологія розвитку інтелекту: монографія. К.: Інститут психології ім. Г. С. Костюка АПН України, 2001. 276 с.
39. Стивен С. Хейс, Кирк Д. Штротсаль, Келлі Г. Уїлсон. Терапія прийняття і відповідальності. Процеси і практика усвідомлених змін. К.: Диалектика-Вільямс. 2021. 544 с.
40. Технології роботи організаційних психологів: навч. посібник / наук. ред. Л.М.Карамушки. К.: ІНКОС, 2005. 366 с.
41. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. К.: Либідь, 2003. 376 с.
42. Тимофієва М. П., Двіжона О. В. Психологія здоров'я: навч. посіб. Чернівці: 2019. 294 с.
43. Тихомирова Є. Б., Постоловський С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник. Рівне : Перспектива, 2017. 240 с.

44. Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: ДП "Вид. дім "Персонал". 2015. 160 с. Бібліогр.: с. 149–159.
45. Черезова І.О. Психологія життєвих криз особистості: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Бердянськ, БДПУ, 2016. 193 с.
46. Щотка О. П. Вікова психологія дорослої людини: навч. видання. Ніжин: Ред.-видав. відділ НДПУ, 2001. 194 с.
47. Greenberg J. Social Psychology: The Science of Everyday Life / J. Greenberg, T.Schmader, J. Arndt, M. Landau. New York: Worth Publishers, 2015 720 p.
48. Group Processes; ed. J. M. Levine. New York: Psychology Press, 2013. 376 p.
49. Handbook of self-regulation: Research, Theory, and Applications; ed. by Kathleen D. Vohs, Roy F. Baumeister. [2nd ed.]. – New York: Guilford, 2011. 592 с.
50. Handbook of Prejudice, Stereotyping, and Discrimination Nelson; ed. by Todd D. Nelson. – [2nd ed.]. – Philadelphia, PA: Psychology Press, 2015. 532 p.
51. Harre R. Social Being: A theory for social psychology / R. Harre. – N.J. Rowman & Littlefield, 1980. 438 p.
52. Mishel W. Introduction to personality: Toward an integrative science of the person / W.Mischel, Y. Shoda, O. Ayduk. – [8th ed.]. New York: Wiley, 2008. 592 с.
53. Reeve J. Understanding Motivation and Emotion / J. Reeve. – [5th ed.]. New York: John Wiley & Sons, 2008. 600 p.
54. Shiraev E. B. Cross-Cultural Psychology: Critical Thinking and Contemporary Applications / E. B. Shiraev, D. A. Levy. [5th ed.]. Boston, MA: Allyn & Bacon, 2012. 400 p.

СТАНДАРТНА СТРУКТУРА БІЛЕТУ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Кожний білет атестаційного екзамену містить 5 питань, на які вступник до аспірантури має надати письмово відповідь. Оцінка за відповідь на кожне питання білету атестаційного екзамену може набувати одного з двох значень:

максимального значення 20 балів у випадку вірної відповіді,
мінімального значення 0 балів у випадку невірної відповіді.

№ з/п	Форма завдання	Максимальна кількість балів, яку можна отримати за одне завдання	Максимальна кількість балів, яка може бути набрана за весь іспит
1	Питання на обрання вірної відповіді	20	20 x 5 = 100

- СТРУКТУРА БІЛЕТУ

№ з/п	Дисципліна	Кількість завдань	Всього балів з дисципліни
1	Методологічні основи психологічної науки	1	20
2	Загальна психологія. Психологія особистості	1	20
3	Соціальна психологія	1	20
4	Психологія розвитку	1	20
5	Практичні та прикладні галузі психології	1	20
ВСЬОГО		5	100

Шкала відповідності оцінювання

Відмінно\Excellent	90-100
Добре\Good	82-89
	75-81
Задовільно\Satisfactory	64-74
	60-63
Незадовільно\Fail	0-59